

Folk have, til at lade deres Børn undervise af, hvem de ville, kan den fattige Deel af Befolkningen drage sig til meget lidt Nytte. Lad os nu tænke os en tyrannisk Lærer, der alligevel giver en slet Undervisning, saa kan det hælde sig, at man ved den Forbring, at de fattige Børn skulle møde ubetinget for denne Lærer, just udretter det Modsatte af, hvad det ærede Medlem for Skanderborg Amts 2den Valgkreds (R. Jensen) foresøgte for de Fattiges Skulb. Nei, sæt den Fattige istand til at benytte det, som er givet til Oprettelsen af Skolerne; giv ham selv Frihed til at bruge den Andeel af Skoleudgifterne, som Communerne maae anvende for hans Børns Undervisning, Frihed til at bruge den til Fremme for sit Børns Undervisning, saa at det skal møde til en vis Tid i en senere Alder og godtgjøre, at det har lært Noget. Det er at gjøre noget Heldigt for den Fattige og stille ham lige. Det er ad den Vej, at jeg mener, at man kraftigst og bedst opfylder Grundlovens § 85, og ikke ved at stille efter at oprette saamange Fattigskoler, hvori den næsten bliver bortviist, som lever under bedre Vilkaar, thi hvor meget Slet der end kan være i den nuværende Ordning, det er smukt at see et Sogns Ungdom, hvad enten den hører til den ene eller den anden Klasse, gaae sammen under de samme Vilkaar; det er smukt. Men det forstyrrer man ved at udvide vor Almues Undervisning i den Retning, at vi kun have Fattigskoler med Skoletvang; baade i den ene og den anden Henseende vil jeg kalde det Hjerteløst. Stil Læreren saaledes, at han selv har Interesse af at see Børnene i Skolen; maaskee det kunde være til Fremme for denne Sag langt mere end hele dette Tvangssystem, om man indrettede Lærernes Løn efter de besøgte Dage; thi naar et æret Medlem for Holstebro (Mad-sen) siger, at Smørrebød kan drage Børn til Skolen, hvilket jeg ikke vil benægte, saa troer jeg dog, at der er noget Andet, som i en ganske anden Grad kan drage Børn til Skolen, og det er en livlig og befrugtende Undervisning. Jeg troer, at Skoleforsømmelserne beroe mange Gange væsentligt paa Læreren selv, og det er derfor ikke unaturligt, naar man indretter hans

Lønning efter Skolebesøget, saa bliver han interesseret i dette og anlægger sin Virksomhed saaledes, at Børnene drages derhen, og da troer jeg, vi ville faae at see, at der ikke bliver ret mange Fædre og Mødre, der ret tidt kunne see deres Børn græde for at komme i Skole, uden at imødekomme dem. Jeg vil altsaa gjerne som Resultat af Forhandlingerne om denne Sag fastholde, at det høie Thing er enigt i snarest muligt at faae en ny Lov om disse Forhold, og at denne maa blive anlagt saaledes, at man derigjennem sporer, at det er Friheden, vi have Troen paa, og at det kun er i den yderste Nød, at vi gribe til Tvang.

Formanden: Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Brig: Det ærede Medlem, der nys satte sig, udtalte, at det ikke undrede ham, at der fra den Side, hvortil jeg hørte, taltes for Tvangslove, da man fra den Side ikke indbrømmede det menige Folk Ret til at sørge for sig selv, ikke tiltroede det Evne til at vælge forstandigt o. s. v. Jeg skal overlade til det ærede Medlem, hvis han vil, at neblade sig til at bruge det Slags Argumenter, jeg skal ikke neblade mig til at svare derpaa, men lade mig nøie med at fremhæve denne Udtalelse. Det ærede Medlem gjentog iøvrigt en tidligere Uttring af et andet Medlem, at den Skole, vi have, er en Tvangsanstalt (Berg: For de Fattige!), som vi skulle komme bort fra, og at vi nu skulle forsøge med den frie Skole. Det er ikke Tilfældet, det er et Gode, der bydes dem, der sætte Priis derpaa, det er kun en Tvangsanstalt for dem, der ikke ville opfylde Forpligtelser, der paahvile dem. Det ærede Medlem kom desuden i Modsigelse med sig selv, idet han indbrømmede, at Staten maa tage sig af dem, der ingen Fædre have, af dem, der have Stebfædre, og af dem, der have slette Fædre. Det er just det, jeg udtalte, det er netop det Standpunkt, jeg har hævdet, hverken Mere eller Mindre.